

D. D.
Exercitium Septimum,
De

PANACEA BOREALI,

Quod
REG: in Academia Åboënsi Alumnorum
Publicæ ventilationi submittit,

P R Ä S E S

P E T R U S Elfwing /

Doct. & Prof. Medicinae Ord.

Respondente

Reg. Alumn.

C A R L G U S T A F. W E R A N D E R:

Opponentibus,

J O H A N: R O S S

Et

P E T R O F O L I N.

Die xxvii. Februarii MD CCXXV.

Hans Åber Leibniz

S. I.

Per *Panaceam*, a Græc. πάνασσα medeοr. *Borealem*, Extra-
sum intelligo, e Gentiana, Angelica, Allio, Felle Ursi, & Castoreo, cum spir-
tu vino aducto paratum, quod odore
gravi & sapore valde attericante & nauseoso
pollens, corporis humani solida & fluida agi-
tat & alterat, aliisq; vel syracusa, vel Wag-
sot-Brdnnyi vel Wātsa Extracto, vel Wā-
ran Łekedem vel Madagascar appellatur.
Hoc medicamentum, *Panacea* dicitur; quia ad
omnes fere morbos profligandos, in magno
& solemnī usū, tum & abusu est: *Borealis*
vero: cum Sveciæ & Finlandiæ incolæ, aliis
in plaga Boreali viventibus non exclusis, hoc
in primis utantur medicamine.

S. II.

Inter varios hanc *Panaceam* parandi mo-
dos, mihi in primis placet illo, quem a verla-
tissimo in medicina, officinarem ferrearem in
Gusseby Dalekarlorum, Directore, Ol. Qdå
dictipum, & ensam suppeditante Doctore
provinciali Dalekarliæ B. M. Ludovico Fahl-
ström, ab Aesculapio gentis Svecicæ, B. M.
diarne approbatum seqvens formula exhibet.

B. C.

et. w.

R. Rad: Gentian: 3*l.*
Angel. 3*v.*
Allii: 3*g.*
Fell. Ursi 3*iiij.*
Castor: 3*iiij.*

Concil: infundantur
in Spir. Vin. vel vi-
ni adusti q. s. Stent,
vitro bene clauso,
in leni calore, ad
eliciendum l. a.
Extractum, usui set-
vandum.

et. w.

Egg: Waggesöta z. Lod.
Angelike root i. z. lod.
Hvitlök i. Lod.
Mörorgolla z. quintis.
Västvergdå z. quins.
Detta sönderhackat och
blondat / lägges i häl-
fartert Franskt eller
Smånskt bräunligt Glas-
skan lärt sedan wdi till-
läppte i ett varmt rum.
Dåhå Extractet är fär-
dig / filtert och förwa-
rat wdi tillrekt / brukas
det / när behövs.

S. 3.

Hujus itaque Panaceæ compositionem ingreditur.

1. *Gentiana*: quæ, herbe flore monopetalo
vasculiferæ radix est oblonga, crassa, foris fu-
sca, intus ex flavo subcufa, sapore acri & ama-
ro pollens, atque particulis salinis & sulphureis
crassis scatens. Attenuat & aperit hæc ra-
dix diaphoretica, antifebrilis, anthelmintica &
Alexipharmacæ.

2. *Angelica*: quæ herbe Umbelliferæ, se-
mine tumidiore donatae radix est oblonga, a
capite fibras tenuiores emittens, foris ex flavo-
sub-

4
ubrubra, intus albescens, & saporem ac odo-
rem syaviter amaricantem, fragrantem, &
aromaticum habens, sale, & sulphure vola-
tili & fixiore imprægnata est, aperit, sudor-
es, & menses pellit, Cordialis est, & Alexi-
pharmaca.

3. Allium; quod in Exercitio 6:to descri-
ptum, herbae bulbosa radix est, saporis acris,
odorisque gravis. Et eum sale volatili tenui
sulphureo, admodumque penetrante abundet,
viscida resolvit, acidum temperat, ac in mia-
smatibus contagiosis, malignis morbis, & pe-
ste summi usus est.

4. Castoreum: Quo, non prout vulgus exi-
gitur, Castoris testes, sed glandulosa illa cor-
pora, oblonge rotunda & crassa intelligo, quæ
in fibrae inguinali regione, sub testiculis re-
periuntur, & in crassa membrana involuta,
liquore, subfuscæ coloris, odoris gravis & pe-
netrantis, saporis acris & nauseosi, oleolo &
spissæ, saleque volatili imprægnato turgent, &
sudoribus movendis, flatibus discutiendis, hy-
stericæ sedandæ, Apoplexiæ speciebus curan-
dis, & venenis rofistendis conducunt.

5. Fell Ursi, scil. exsiccatum; quod sale
volatili acri, & oleo secatens, aperit, viscida
& crassa resolvit, & idcirco pellendis, obstru-
ctioni natales debentibus morbis, inservit.
Unde, Ettmulleri judicio, in Colleg. Phar-
mac: p. 803. mirum videri non potest, quod
rustici

rustici in Finlandia, eo feliciter, in multis affectibus utuntur: Egregie enim penetrat, acidum absorbet, crassa incidit, & sic ad quamplurimos effectus conducit.

6. *Spiritus Vini*, vel *vinum adustum*: de quo in Exercitio 3ta actum est. In hoc spiritu, qui solvendorum principiorum, in re-cenatis ingredientiis activorum, menstruum est conveniens. (non enim omnia solvuntur ab omnibus menstruis) particulae saline, or-foles & terrestres subtiliores miscentur, sol-ventur, & foventur, sub forma Extracti li-quidi.

§. 4.

Et cum Extractorum principiis activa, ab iis speciebus, que compositionem eorum in-grediuntur dependeant, evidenter patet; quod hoc extractum in se, *Sal. volatile enixum*, acre, pungens & ad alkali naturam inclinans, *Oleum admodum volatile*, & terrestres sub-tiliaris constitutionis *particulas* continet: Quorum principiorum beneficio, Panacea haec solida vehementer stimulat, & fluida incidit dissipatque. Hinc relaxatum solidorum tu-num restituit, & fluidorum cohationes atq; coagulationes resolvit, motum corrum pro-gressivum & intestinum, insignem in mo-dum auger, insensibilem transpirationem po-enter promovet & obstrucoes referat.

§. 5.

Non itaque Cholericiis & Biliosis : quia sanguis acredine & majori quantitate sulphuris imprægnatus, partium solidarum structura stricior, pulsus cordis fortis, & secretiones optime succedentes, incrementum, momentum majus, & augmentum non patiuntur: Nec summe Melancholicis, propter liquidorum vehementiorem exagitationem: nec atate junioribus; cum nimis stimulat & dilatet: nec inflammatione laborantibus; quo niam calorem auget: nec febri ardenti, incremento, statu, & declinatione detentis, cum stimulum inferat, & naturæ, hostem expellere conantis operationem impedit; nec tenuioris constitutionis mulierculis; propter solidorum & fluidorum niam agitationem: neque illis, qui profluxionibus sanguinis vexantur; quarenus stimulando & resolvendo, indicationi contrariatur, conductit haec Panacea: quæ, quis non nutrit, sed alterat, sine periculo, quotidie usurpari, vel abuti non debet.

§. 6.

Phlegmaticis vero, & crasso temperamento vexatis, atate matuta donatis, constitutione firma robustis, & dyscrasia viscida & crassa, obstructionibus internis, febribus intermitcentibus, scorbuto, quem non producit aere do,

ventriculi viscida & acida cruditate, Co-
lica, Cephalgia gravativa, Apoplexiæ speciebus
virium debilitate, convulsionibus, solemnum
defluxionum obstruktione &c. laborantibus, pro-
dest hoc medicamentum cum horum morborum
indicationibus curativis, si possibile, satisfaciat.
In principio febrium ardentium & maligna-
rum potentes sudorem elicet, vita sedentaria
detentis, summo fere est solatio, noxiis, pericu-
losis & contagiosis miasmatibus, nocturnis
que tempestatis vernæ, autumnalis, aliasque
minus puræ & salubris (såsom nu är, och en
tid varit här i Åbo, med Dina och Tönn)
resistit, & aquarum impuritatem) cuius eluvione
inquinata, aura profluit in mare) quæ, teste
Hippocrat., morborum fœcunda malitia est,
corrigit. De hujus medicamenti viribus,
hunc in modum, ad me, Arbogæ, tempore
peitis degenerem, scripsit B. M. Diärne **Anno**
1710. Den sâ fallade Madagascari, hvilket här i
Landet brukas som en Panacea, gibr idmål en
sverräftig vrckan (at jag många andra sjuks-
man som födta öppning och sweetaude, må förti-
ga) vid Fahrerens förekommande, och curera-
de i begynnelsen, allenast de edhea och heftiga
constitutions nöjet i acht dagar. Sc.

§. 7.

In vino adhuc, sive spiritu vini, vel
vino Lusitanico (Portugisico, wijn) assumentia
est.

est hæc Panacea. *Dosis* ejus determinat ætas, constitutio, conservudo & assumentis status. Circa hanc, ipsius etiam medicamenti habenda est ratio; cum interdum dilutum, interdum vero magis tinctum, adeoque vchementioris operationis, præparetur. *Necessitas* & *occasio*, ita ramen, ut matutinas & vespertinas horas præcipue requirat, *tempus* hac Panacea utendi designant.

S. 8.

Hæc Panacea, *Externe* applicata, tumores œdematosos dissipat, vermes expellit, dolores colicos & capitis dolorem mitigat, morsus serpentum curat, & cardiacum, analgeticumque est insigne, regioni cordis & patibus, sensu & motu deſtitutis, calide adpositum.

S. D. G.

